

Платформа III

Оцінка вартості бізнесу та вартісно-орієнтоване управління

УДК 336.1:352; 658.1

Багацька К.В.

к. е. н., доцент, докторант кафедри

економіки та фінансів підприємства КНТЕУ

ПІДХОДИ ДО КАПІТАЛІЗАЦІЇ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розвиток постіндустріальної економіки, всеохоплююча глобалізація економічних процесів, зменшення інформаційної асиметрії, зростання впливу фондового ринку в розвинених країнах змушують швидкої адаптації вітчизняних систем економічних відносин до нових ринкових реалій. В зв'язку з цим проблеми капіталізації підприємств, галузей та економіки України в цілому набувають все більшої актуальності.

Поняття «капіталізація» є похідним від категорії «капітал», яка протягом декількох століть залишається центральною категорією економічної і фінансової науки і не є сталим поняттям, а наразі перебуває у стані розвитку і зміни форм. Традиційно термін «капіталізація» застосовується до корпоративного сектору, проте розвиток процесів децентралізації, що в багатьох містах і територіальних громадах супроводжуються збільшенням фінансової спроможності місцевих бюджетів і, відповідно, накопиченням капіталу комунальних підприємств, актуалізують питання дослідження капіталізації комунальних підприємств.

Вивчення теоретичних трактувань капіталізації підприємства [1-4] свідчить про наявність двох основних підходів до з'ясування її сутності, причому обидва підходи передбачають трактування капіталізації і як процесу, і як результату: балансова капіталізація як приріст власного капіталу (або безпосередньо величина

власного капіталу) і ринкова капіталізація як процес нарощування ринкової вартості акцій, і відповідно власного капіталу, а також як результат цього процесу.

Оскільки комунальне підприємство є унітарним за своєю природою, і власником 100% корпоративних прав є територіальна громада, то говорити про ринкову капіталізацію такого підприємства немає сенсу допоки це підприємство не буде виставлено на приватизацію. Тоді як балансова капіталізація, яка характеризує приріст власного капіталу, представляє науковий і практичний інтерес. Як відомо, власний капітал формується за рахунок двох основних процесів: вкладення (поповнення) та накопичення ресурсів.

Розглянемо на прикладі окремих Київських комунальних підприємств структуру формування капіталу найбільших з них (табл.1).

Таблиця 1 – Вкладений і накопичений капітал Київських комунальних підприємств – найбільших отримувачів бюджетного фінансування, млн грн.

Назва комунального підприємства	Обсяг фінансування капітальних інвестицій в 2020 р.	Вкладений капітал станом на 31.12.2020 р.	Накопичений капітал станом на 31.12.2020 р.
"Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд"	2 524	1582	0,8
"Київавтодор"	1 599	46	3,2
"Київпастрас"	1 163	80	-1298,3
"Київбудреконструкція"	655	14	0,1
"Житлоінвестбуд-УКБ"	649	464	44,8
"Київміськвітло"	525	229	0,9
"Київтеплоенерго"	472	18	-3108,6
"Київзеленбуд"	417	49	-7,9
"Інформатика"	312	66	0,2
"Київський метрополітен"	247	1757	-5846,6
"Інженерний центр"	228	6	-3,7
"Київкомунсервіс"	228	7	13,1
"Солом'янка - Сервіс"	215	1	-0,2
"Плесо"	187	677	51,9
"Спецжитлофонд"	163	332	11,9

Джерело: розраховано автором за даними [5]

З таблиці випливає, що лише на одному з найбільших КП Києва накопичений капітал домінує над власним. У решти вкладений капітал в рази перевищує накопичений, що вказує на те, що балансова капіталізація комунальних підприємств забезпечується переважно бюджетним фінансуванням. Порівняння ж вкладеного і накопиченого капіталу з обсягами бюджетного фінансування показує, що по даній вибірці КП обсяги фінансування капітальних інвестицій майже удвічі перевищують загальні обсяги власного капіталу. До того ж, переважна більшість КП не відображає в балансі окремим рядком всієї частки прибутку, який капіталізується, тому зробити точний висновок про рівень самофінансування КП складно.

Загальний приріст по вкладеному капіталу за 2020 рік склав 1,8 млрд грн по всіх 128-ми КП, при цьому в 2020 році КП отримали з бюджету на фінансування капітальних інвестицій більше 10 млрд грн. У будівельних КП бюджетне фінансування вкладається в будівельні об'єкти, а по завершенню будівництва об'єкти передаються в експлуатацію місту і списуються з балансу. Це вказує на те, що достовірна оцінка балансової капіталізації КП має виходити за межі фінансової звітності і охоплювати вартісну ринкову оцінку матеріальних результатів діяльності таких КП (а саме: об'єктів будівництва, благоустрою, озеленення тощо).

Таким чином, з урахуванням суспільно необхідного значення КП для громади як надавача послуг життєзабезпечення і стимулятора підвищення рівня життя, а також беручи до уваги провідну участь місцевого бюджету у формуванні капіталу комунальних підприємств України, підсумуємо, що оцінка капіталізації комунального підприємства є багатоступеневим процесом і потребує удосконалених підходів до оцінки.

Список використаних джерел:

1. Турило А. А. Теоретико-методологічні засади визначення сутності і оцінки капіталізації підприємства. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2013. - Вип. 1(2). - С. 159-162.

2. Потетюєва М. В. Капіталізація як показник ефективного функціонування суб'єкта господарської діяльності в ринковому середовищі. *[Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління.](#)* - 2014. - Вип. 28. - С. 227-237.
3. [Буркинський Б. В.](#), Горячук В. Ф. Концептуальні засади капіталізації економіки: системний підхід. *Економічна теорія.* - 2014. - № 3. - С. 48-59.
4. Брюховецька Н. Ю., Єфименко Г. В. Забезпечення капіталізації економіки шляхом нагромадження основного капіталу. *Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку.* - 2012. - 2012. - С. 30-38.
5. Офіційний сайт департаменту внутрішнього фінансового контролю та аудиту КМДА «київаудит». Режим доступу: <https://kyivaudit.gov.ua/>

УДК 336.2:338.124.4

Волкова В.Л.,

студентка 4 курсу

факультету фінансів та банківської справи

Науковий керівник: Домбровська С.О.

к.е.н., старший викладач

кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку

Одеський національний економічний університет

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

В умовах фінансово-економічної кризи в Україні і з урахуванням міжнародних проблем гостро постає питання для підприємств щодо своєчасної оплати за відвантажену продукцію, за матеріальні цінності, фінансові ресурси, отримані від зовнішніх контрагентів. Важливим і є своєчасна виплата заробітної плати, сплата